

orstel ver-
aanne-
ik u, wat
gen, is en
vroeg of
dat er
reest zijn,
altende en
en op te
haast niet
de broe-
vel zoo be-
niet weg,
ding zich
standpunt
opkomen
rken, ter-
begrepen,
zich ver-
had in
rije Uni-
Jeenszins,
broederen
voor te
teit zich
u uitbrei-
ac, en op
faculteit,
ar Theo-
punt zeer
natuurlijk,
gedreven
notief, om
het zoo
un kerken
akking te
g gevoel
men ver-
et motief
rsiteiten
de schuld
erij. Was
or de toe-
a kon dit
vden, dan
te kerken
t immers
vderland
id hadden
in de pu-
nvaarden
ide voe-
van de
van deze
ij dusver
in den nu
een po-
onds een
iversiteit
ts waar-
un theo-
toen de
egen den
de gene-
en, heeft
ding ook
opmer-
et recht-
is aan-
ken door
de facul-
voor de
der leer
accovius.
er zeker
men voor
hten van
rije Uni-
elangen:
richting,
ving, van
de eenigen
s kerken
rsing, de
de docen-
orm en
lijk, hoe
raemisse
n eisch
n, en ver-
kriggen
uk heel
den aan
iderzijds
og zeg-
over de
iding, is
teeloo-
metter-
ert, dan
ileen in
id het
ing van
de stad
och ook
plaats
ijs be-
of er
gen en
verkeer
grond-
eigen
onver-
er het
de op-
aar ze
ar ook
een
letter-
ardoor
ot te
ol op-
n zulk
atst in

een stad waar een Universiteit bestaat, en nu haar school naast deze Universiteit doet optreden.

En zelf wijst het niets in den stand der zaken, of zij al haar school met deze Universiteit in zeker verband brengt. Ze kan dit toch nooit anders dan bij opzegbaar contract doen, en uit dien hoofde nooit anders dan een mechanisch, nimmer een organisch verband tot stand brengen.

De eenige vraag, die over het karakter van zulk een opleidingsschool beslist, is en blijft altijd, van wie ze uitgaat, aan wie ze toebehoort, onder wiens zeggenschap ze staat, en wie over haar heden en haar toekomst beslist.

Ook al gaat men zoover als het bekende voorstel-Bavinck ging van te zeggen: Zoo de Universiteit, waarmede de kerk in contractueel verband wil treden, haar theologische faculteit opheft, ben ik, kerk, bereid, u, Universiteit, toe te staan mijn opleidingsschool „theologische faculteit“ te noemen, en mijn school, bij contract, tot wederopgegens toe, aan uw Universiteit onder dien naam aan te haken, — toch brengt dit in het karakter dier opleidings-school niet de minste verandering. Ze zou ook onder dien geleenden naam, en onder dat contractueel verband, kerkelijke vak-school zijn en blijven.

Dit is zóó waar, dat in de stellingen, de vorige week in *De Basijn* gepubliceerd, met zoovele woorden staat:

Alles samenvattende, komen wij tot de slotsom dat eenheid van opleiding, in den weg van samenwerking tusschen de Geref. kerken en de Vereniging voor Hooger Onderwijs, alleen te verkrijgen is, wanneer de Theol. Faculteit aan de Vrije Universiteit in dezelfde verhouding tot de Geref. kerken komt te staan, als thans de Theol. School.

De Gereformeerde kerken mogen met niet minder tevreden zijn, dan bij haar beruste de benoeming, salariering, schorsing en het ontslag van de Hoogleraren in de Godgeleerdheid.

Duidelijker kon niet worden uitgedrukt, dat de naam van Theologische Faculteit, niets dan een naam zou zijn, en dat er niets, volstrekt niets anders dan een kerkelijke vak-school zou overblijven.

Iets wat geldt, geheel afgescheiden van de vraag, of zulk een „Theologische Faculteit“ staan zou naast de Theologische School, of alleen zou bestaan. In het eerste geval zou men verkrijgen twee kerkelijke opleidingscholen, de ééne genaamd Theologische Faculteit, de andere genaamd Theologische School, maar beide van geheel hetzelfde karakter. In het tweede geval zou er maar één zijn.

Indien er nu maar één was, zou men volstrekte eenheid van opleiding hebben, met minder kosten en beter gebruik van de leerkrachten, maar men zou niets overhouden, dan opleiding in een kerkelijke vak-school, d. i. *Seminaristische opleiding*.

Alsoo zou men derhalve tot een uitkomst geraken, die lijnrecht in strijd was met hetgeen in 1889 met 57 van de 80 op de beide Synoden uitgebrachte stemmen, volgens de officiële verklaring van Deputaten der toenmalige Christelijke Gereformeerde kerken, ook van die zijde als eisch van ons beginsel erkend is.

Het is dus volkomen waar, dat alles hier aankomt op de vraag, wie het docerend personeel aanstelt, schorst, ontslaat, salarieret, en dus ook instrueert; maar juist het antwoord op die vraag maakt tevens uit, of de opleiding een universitaire of seminaristisch karakter zal dragen.

Indien de benoeming, het ontslag, de schorsing, de salariering en dus ook de instructie van het docerend personeel uitgaat van de kerken, dan is de opleiding noodzakelijkerwijs seminaristisch.

En, omgekeerd, om universitair te zijn, mag en kan benoeming, salariering en instructie niet eenzijdig en uitsluitend van de kerken komen.

Of men zegt: het verschil loopt over de vraag, of de kerken al dan niet het uitsluitend recht zullen hebben, om het docerend personeel aan te stellen, te salarieren en te instrueren; of wel dat ik zeg: het verschil loopt over de vraag, of de opleiding universitair dan wel seminaristisch zal zijn, komt dus precies op hetzelfde neer; er bestaat niet het minste onderscheid tusschen.

Het verschil tusschen beide voorstellingen is alleen dit, dat wie het verschil karakteriseert naar den aard en de natuur der opleiding, spreken moet van: universitaire of seminaristisch; en dat omgekeerd, wie spreekt van aanstellen enz. al dan niet door de kerken, het oog vestigt op de praktische wijze, waarop de ééne of de andere opleiding in het leven treedt.

De laatste legt dan den nadruk op de wijze waardoor de seminaristische opleiding tot stand komt en gewaarborgd wordt; de eerste op het feit dat de opleiding zoodoende seminaristisch wordt.

Het is zoo, op zichzelf, en in het afgetrokken, laat zich de vraag stellen, of de kerken niet een geheele Universiteit konden stichten, en of op die wijze de opleiding niet universitair kon zijn, en toch geheel van de kerken uitgaan. Hierop echter gaan we voorhands niet in, daar dit plan niet aan de orde is. Kwam het aan de orde, dan zou blijken, dat ook hierin zich geen uitweg opent. Maar daar aan zoo iets niet gedacht wordt, zou het tot niets leiden, dit thans reeds nader aan te toonen.

We bepalen ons thans tot den gedanen voorslag, en dan staat het nu over en weer vast, dat zij, die voorslaan, dat de benoeming, de schorsing, het ontslag en de salariering van het docerend personeel ook van de Theologische faculteit uitsluitend aan de kerken zouden staan, bedoelen, en dit ook uitdrukken, dat de Theologische Faculteit in alles zou worden, wat nu de Theologische school is, of wil men, krachtens haar aard zijn moet.

En daar nu de opleiding in een Theolo-

gische school seminaristisch is, zoo volgt hier uit, dat zij, die dezen eisch stellen, alle opleiding, zooveel aan hen staat, *seminaristisch* willen maken. Alleen blijft dan nog de „vrije studie“, doch deze kan evengoed zijn, dat een predikant thuis zijn eigen zoon opleidt, en is dus hoogstens een toegeven, dat desnoods ook een universitaire opgeleide onderzocht zal worden. Maar hoe ook bezien, het is, als kerken, uitspreken dat men in het groote probleem: universitaire of seminaristische opleiding, de universitaire op zij zet, en voor de seminaristische kiest. Vlak het omgekeerde dus van hetgeen in 1889 door de overgrote meerderheid van de vertegenwoordigers der kerken op de twee Synoden van Utrecht en Kampen, beoogd en verklaard werd.

Het is zoo, zij, die dezen eisch stellen, spreken nog niet van de instructie van het docerend personeel, maar natuurlijk ligt dit er toch in begrepen.

Docenten kunnen er niet zijn, zonder instructie. Die instructie ontvangen zij natuurlijk van hen, die ze aanstellen en salarieren. Of de kerken deze instructie dan zullen geven rechtstreeks, of door Curatoren, doet het zake niets af. Ook de instructie van het docerend personeel moet, op dit standpunt, uitsluitend van de kerken uitgaan.

Reeds nu blijkt dan ook, dat de bedoeling is, geen andere studenten bij de lessen toe te laten, dan die voldoen aan zekere voorwaarden van confessionneel aard.

En dit reeds teekent het verschil. Bij universitaire onderwijs toch is dit het steeds geldend beginsel, dat men *publiek* college geeft, en dat de toegang tot deze colleges aan geen andere voorwaarden, dan aan de zulken die van wetenschappelijke aard zijn, wordt gebonden.

Bij de seminaristische opleiding daarentegen, laat men alleen de zulken tot de lessen toe, die men geschikt acht om voor den kerkedienst opgeleid te worden, en dat kan natuurlijk niemand zijn, die niet de confessie der kerken belijdt.

We noemen nu slechts dit ééne punt, omdat ook dit in de stellingen, die *de Basijn* publiceert, vermeld staat. Doch reeds dit ééne punt teekent dan ook principieel het verschil van positie. Bij de universitaire opleiding toegang voor een ieder die het diploma bezit, en geen uitsluiting. Bij de seminaristische opleiding toegang alleen voor hen, die de kerken goedkeuren.

Dit neemt natuurlijk niet weg, dat colleges aan een seminaristische school gegeven, zeer wel een degelijk en wetenschappelijk karakter kunnen dragen. Dit hangt er eenvoudig van af, of de kerken iemand van wetenschappelijke zin vinden, als ze te benoemen hebben. Doch dit verandert in niets het karakter der stichting en het karakter der opleiding. Dit karakter is en blijft seminaristisch.

Hier is geen ontkomen aan. Nu kan het natuurlijk zijn, dat men, voor de veiligheid van de kerken in de toekomst, acht, de universitaire opleiding niet aan te durven. En natuurlijk, zoo metterdaad bleek, dat alleen de seminaristische opleiding, en deze volledig, de veiligheid der kerken kon waarborgen, zou men op zijn keuze voor de universitaire opleiding moeten terugkomen. Wat het zwaarste is, moet het zwaarste wegen. Mits men dan ook maar erkenne, dat men de universitaire opleiding prijs geeft, en alsnu, terwille van dit geheel ander belang, kiest voor de seminaristische, en alsoo toegeeft, dat de Roomsche kerk juist had gezien, dan onze vaderen deden.

Dat wij dit niet toegeven, rust op velerlei overwegingen, waarvan we nu slechts deze ééne herhalen, dat de seminaristische opleiding noch in Zwitserland, noch in Amerika, noch in Schotland, noch in Engeland gebleken is de confessionnele zuiverheid der opleiding ook maar in het minst te waarborgen, en dat de Doopsgezinde en Lutherse kweekscholen ten onzent geheel in het modernisme verlopen zijn. Een zeer enkele theologische school uitgezonderd, zijn ze allen afgeweken, en zijn vervallen in afwijkingen en ketterijen, die den grondslag der belijdenis raken, en de kerken vergiftigen.

Toch hebben wij steeds evenzo erkend, dat de universitaire opleiding den waarborg voor confessionnele zuiverheid evenmin kan bieden. Zelfs helpt hier geen toezicht der kerken, want als de kerken zelve afwijken, schaaft zulk toezicht meer dan het baat. Ons standpunt is daarom steeds geweest, en is dit nog: Behoud beide. Men heeft dit wel eens het standpunt van de *brandpuit* genoemd, en niet onjuist.

Wij redeneerden toch aldus: Gevaar voor afwijking bestaat, volgens de ervaring, zoowel voor de Universiteit als aan de Theologische school. Het veiligst gaat ge dus, zoo ge twee inrichtingen in stand houdt. Dan hebt ge altoos twee kansen voor één. Wijkt dan de Theologische school af, dan kan de Universiteit u nog redden. En omgekeerd, wijkt de Universiteit af, dan kan de Theologische school u tot uitkomst zijn. En we zien nog niet in, wat redelijkerwijs tegen deze redeneering is in te brengen.

En dat we dit niet *pro forma*, maar *reel* bedoelden, blijkt uit den eisch dien we steeds stelden, dat beide inrichtingen stoulen zouden op een eigen wortel, zoodat, als de ééne viel, de andere staan bleef. Anders gaf het niet.

Intzende, dat desniettemin het zoeken van meerdere eenheid in zoo hooge mate gewenscht was, om kosten te sparen, de leerkrachten beter aan te wenden, en aan de spanning een einde te maken, waren we daarom steeds van oordeel, dat de oplossing moest worden gezocht in het bij elkander brengen van twee inrichtingen, die elkander kunnen aanvullen, en die, zoolang er geen gevaar opkwam, in goede harmonie saam konden werken. Maar die ook in die mate eigen zelfstandigheid behielden, dat, in de

ure des gevaars, scheiding mogelijk was, en de kerken gered konden worden.

Dit dit den eisch met zich zou brengen, dat beide inrichtingen, voldoken uitgerust als parallel-inrichtingen zouden optreden, is natuurlijk nooit door ons beweerd, en wordt in de stellingen van de *Basijn* verkeerdelijk als ons gevoelen voorgesteld.

Onze conclusie blijft daarom, dat de Theologische faculteit en de Theologische school beiden moeten blijven bestaan, gelijk dit ook op de Synode van '93 in het toenmalige rapport was voorgesteld.

Dit echter is op tweeërlei wijs denkbaar. Men kan namelijk of beide inrichtingen geheel los van elkaar, elk op zich zelf, laten voortbestaan, of wel men kan ze, mits beider zelfstandig karakter gehandhaafd blijve, met elkander in samenwerking brengen.

Het eerste kost meer, het verbreekt de leerkrachten, het voedt het bestaan van twee stroomingen in de kerken.

Het laatste kost minder, het opent de gelegenheid om de voorhanden leerkrachten nuttiger aan te wenden, en het bevordert de eenheid der kerken.

Daarom pleiten we voor het laatste, en we zouden hier een zegen achten, zoo het daartoe komen kon.

We durven zelfs zeggen en profeteeren, gelijk Prof. Bavinck in '93 te Dordrecht, dat het daartoe vroeg of laat komen zal.

Kan dit vooralsnog niet, dan blijft voorshands niet anders dan het eerste over. Dan moeten beide inrichtingen los van elkander blijven bestaan, en moeten de leden der kerken, van wie toch het geld voor beide inrichtingen komt, zich zoolang de meerdere kosten getroosten. Dan moeten we de verspreiding van wetenschappelijke kracht, doordien nu twee hetzelfde doceren, ons laten welgevallen. En ook, dan moet telkens weer het gevoel van broederlijke liefde worden opgewekt, om zooveel mogelijk de spanning te bezweren en de gedeeldheid der kerken tot een minimum te herleiden.

Zeker, een Universiteit is onbetrouwbaar, gelijk de stellingen van de *Basijn* zeggen. We voegen er bij: even onbetrouwbaar is blijkens de ervaring een Theologische school. Noch de ééne noch de andere inrichting kan aan de kerken ooit afdoenden waarborg tegen afdoeling in de toekomst geven.

Betrouwbaar is alleen de Heere onsz God, in Wiens hand we zijn. Als er afwijking komt, is dit een toorn Gods jegens Zijn kerken, gelijk bewaard voor afwijking een daad van Zijn genade is.

En juist die genade zouden we verbuuren, en dien toorn Gods over ons brengen, zoo de *broederlijke liefde* onder ons schade leed, en zoo we niet met vereende kracht het heil van Zijn kerken zochten en die kerken tot de vervulling van haar hooge roeping bekwaamden.

Publiciteit.

De *Herant* had den stelregel gevolgd, dat het beter is over een te houden conferentie vooraf geen woord in het publiek te schrijven. Zelfs het feit, dat een conferentie in de maak was, werd door ons niet vermeld.

Toen echter in de *Basijn* omtrent deze conferentie een *halve mededeeling* gedaan was, die, hoe onbedoeld ook, allicht tot onjuiste gevolgtrekkingen zou leiden, heeft de *Herant* het beter geacht, volle publiciteit aan de zaak te geven; en wel geen publiciteit, waarin ons eigen oordeel zich uitdruk, maar een zoodanige publiciteit die zich bepaalde tot volledige mededeeling der documenten.

Dit scheen ons plicht. Publiciteit moet gemedend, of volledig gegeven worden. Ook hier schaaft al wat ten deele is.

Uit de Pers.

Men leest in *Hollands Kerkblad* dit:

Een dolende ridder. Onder dit opschrift schrijft Prof. Wielsing in de *Freische Kerkbode* tegen Dr. A. Kuiper Jr. op een wijze, zoodaer ons niet behoort.

Wij achten openlijke bespotting in strijd met de broederlijke liefde en ongepast in de Gemeente van Christus.

Omdat hier de spot niet onszelven, maar een broeder geldt, spreken wij dit uit.

En omdat het voorbeeld van Prof. Wielsing, zelf een beminde broeder in den Heere, door ons gaarne hoog gehouden wordt.

We voegen hier geen woord aan toe.

Officiële Berichten

Ter inlichting.

De deputaten voor de hulpbehoevende kerken in de provincie Zuid-Holland hebben bij officieel bericht de *justitie* erkend van wat in overleg met de generale deputaten onlangs was medegedeeld.

Zij hebben voor het verstreken halfjaar bijgedragen, naar de som van f 500 per jaar, dus f 250. Dit was f 470 te min.

Ook geven voornoemde deputaten te kennen, dat door hen is bepaald hoeveel hunne kerken in dit Synodjaar konden bijdragen aan de generale kas, en dat de provinciale Synode van Zuid-Holland op hare vergadering van Juni 1900 die som van f 500 op de begroting heeft uitgetrokken.

Zij en Zuid-Holland hebben zich dus niet gehouden aan art. 77.4. der Acte van Middelburg, waarbij niet aan provinciale deputaten of prov. Synoden, maar aan de deputaten der generale Synode de bevoegdheid is verleend om jaarlijks aan de provinciale Synoden mede te deelen, wat, *hans insinn*, door iedere provincie naar de draagkracht harer kerken voor die generale kas behoort te worden bijgedragen.

De deputaten der provincie Zuid-Holland zeggen verder gesproten te hebben tegen den omvang der generale deputaten, daar die in strijd was met hetgeen art. 77.4. Middelburg

Inteekenbiljet.

De ondergeteekende, zijnde abonnent op de *Herant*, verklaart in te teekenen op het werk van Dr. A. KUYPER, *De Gemeene Gratie, geschiedkundig, leerstellig en praktisch toege-licht*, in drie deelen octavo; voor den prijs van negen gulden.

a. Hij wensch dit werk te ontvangen zoodra het gereed is, en verbindt zich vooraf den prijs aan het Bureau van *De Herant* te voldoen.

b. Hij wensch dit werk te ontvangen in drie afzonderlijke toezendingen, elk van één deel, en verbindt zich daarvoor drie jaren lang, bij elk kwartaal, de abonnementsgelden met f 0.75 te verhoogen.

Hij is als abonnent ingeteekend: a. bij het Bureau van *De Herant*;

d. bij den Boekverkooper

a. bij den Brievenvaarder te

NAAM EN VOORNAAM:

WOONPLAATS:

ADRES:

P.S. Men wordt verzocht van hetgeen achter de a of de b volgt, door te schrappen wat men niet wensch, en achter de c, d of e aan te geven in welk geval men verkeert.

bepaalt over de draagkracht, terwijl zij konden weten dat juist in diezelfde Acte van Middelburg bij art. 163 de draagkracht der provincie is aangegeven, naar welke bepaling de generale deputaten hebben gehandeld toen zij het aandeel van Zuid-Holland naar de draagkracht harer kerken bepaalden op 18 procent.

De generale deputaten hebben daarin dus volkomen correct gehandeld, maar de deputaten van Zuid-Holland gingen buiten hunne bevoegdheid en beschuldigen ten onrechte de generale deputaten. Juist de beschuldigers miskenden art. 77.4. en art. 163 der Acte van Middelburg.

Wanneer men ziet op het welvarende Zuid-Holland en dat in vergelijking met het Noorden van ons land en bijvoorbeeld met ons Overijsel, moet het wel bevreemden van de deputaten van Zuid-Holland te vernemen, dat hunne kerken het hoogste punt in de bijdragen voor art. 13, D. K. hebben bereikt.

Het is te wenschen dat dit beweren op even deugdelijken grond zal rusten als de beschuldiging dat de generale deputaten, Zuid-Holland hebben aangeslagen in strijd met art. 77.4. der Acte van Middelburg.

De Scriba der deputaten van Overijsel voor art. 13 D. O.
C. C. SCHOUT CZ.

Hardenberg, 15 Maart 1901.

Theologische School.

Het College van Hoogleraren der Theol. School brengt ter kennis van de Kerken, dat, na gehouden onderzoek, op 27 Maart j.l. tot Candidaat in de Theologie bevorderd is de student H. van der Wal, wiens adres is te 's-Heerenbroek (bij Zwolle).

Namens het College van...
P. BIESTERVELD, Sec.

Buitenland.

Duitschland. Prof. Volck over de z.g. nieuwere critiek op het Oude Testament.

De hoogleraar Dr. Volck heeft in een Duitsch blad de vraag aan de orde gesteld, of men bij het godsdienstonderwijs zich al dan niet behoort te schikken naar de resultaten, welke de hedendaagsche schriftcritiek beweert te hebben verkregen. Dan zou men de geschiedenis van het Oude Testament moeten aanvangen bij Mozes; dan behoort men de profeten vóór de wet te stellen, wanneer men alles wat van de patriarchen medegedeeld wordt, naar het rijk van de sagen verwijst. De verhalen die aan de namen van Adam, Noach, Abraham, Isaac, Jacob verbonden zijn, mogen niet zoodaer het eigendom genoemd worden van de oorspronkelijke schrijvers der schriften waarin ze voorkomen, maar van de latere redacteuren, die na de Babylonische ballingschap in Jeruzalem geleefd hebben. Zoo beweert men.

En daarom mag men er wel niet aan denken, om, gelijk sommigen willen, het onderwijs in het Oude Testament van de scholen te bannen, maar wel behoort men de stof geheel anders, dan men tot hertoe gewoon was, te behandelen. Zoo spreken de mannen der nieuwere critiek, welke Dr. Volck tot onze blijdschap duchtig onder handen neemt. Hoe verklaren de moderne schriftbestrijders het ontstaan van de sagen omtrent de Patriarchen? Zonder zweem van bewijs wordt beweerd dat de personen der aartsvaders „mythische inkleding van dadelijk voorkomende of zeldzame natuurverschijnselen“ zijn. Of zij zijn oude goden, die men als menschen is gaan voorstellen. Dat bijv. Abraham oorspronkelijk een als God vereerd wezen was, en wel een steen, dien men als fetsch vereerde, gelijk de steen dien de Mohammedanen in Mekka vereeren, en Sara het hol waarin die steen gelegen heeft, zoekt een geleerde, die zekeren naam kreeg, te bewijzen met een beroep op Jesaja 31:1 en 2. „Hoor naar mij, gij die de gerechtigheid najaagt, gij die den Heere zoekt: aanschouwt den rotssteen waaruit gij uitgehouwen zijt, en de holligheid des bompits waar gij uit gegraven zijt; aanschouwt Abraham uwer vader, en Sara die uwer moeder is; want ik riep hem toen hij nog alléen was, en ik zegende hem, en ik vermenigvuldigde hem.“ Een ander bracht het zoover, dat in Isaac den draak Azhi dahakha ontdekt werd, „een ondiep met drie opengesperde mullen, drie koppen, drie oogen en duizend krachten!“

Verstandiger lieden beweerden dat de volksgeschiedenis van Israël zich in de voorgeschiedenis heeft afgespiegeld. De oorspronkelijke idealen van alle verhoudingen in het huizeigen zijn daarin te vinden. De huisvader: Abraham. De huisvrouw: Sara. Het bijwif: Hagar. Het ideaal kind: Isaac. De verhoudingen tusschen bruid en bruidegom en van man en vrouw: Isaac en Rebekka; de huisfaal en vertrouwde van den heer: Eliezer; de vertrouwde van de vrouw: Debora, de zoogster van Rebekka. Doch hoe zwak zijn deze voorstellingen! De min van Rebekka wordt alleen genoemd wanneer zij

sterft. Isaac krijgt Rebekka uit de hand van Eliezer; Rebekka neemt in het huis van haren man een geheel andere positie in als een vrouw toekomt. Sara wordt eerst moeder op hoogen ouderdom en ook dan treedt zij als moeder haast niet op. Ook is de geschiedenis van Jacob vol van schande en ellende, en juist bij hem begint Abraham's nakroost tot een volk te worden. Een „ideaal voorspel van Israël's geschiedenis“ kan men in de historie der aartsvaders niet vinden. Het groote dat men bij hen vindt, is het vaste geloof aan de beloften Gods.

Om te bewijzen dat Abraham een historisch persoon is, wijst Prof. Volck op de Assyriologische en Egyptologische onderzoekingen van den laatsten tijd, waartoe blijkt, dat de naam Abraham in den vorm van Abinamu bij inschrijften in keilschrift voorkomt, terwijl het verhaal van Kedor Loamer's krijgstocht tegen de Koningen van het Siddimald door Babylonische monumenten op een wijze wordt toegelicht, welke de historische juistheid van hetgeen we in Genesis 14 lezen, bevestigt.

Ook op inwendige gronden leert Prof. Volck, dat de historische juistheid van hetgeen Genesis leert, moet aanvaard worden.

Dat wij ons hierin verlijden, al zijn wij onwetbaar voor de pijlen van de z.g. hoogere critiek, door het inwendig getuigenis van den Heiligen Geest, behoeft geen betoog.

Gemengd nieuws.

Enige Boedhisten uit Japan hebben een manifest gericht tot de Christenen in verband met den staat van zaken in China. Zij constateeren het feit, dat in het binnenland van China een treurige toestand van regeringeloosheid heerscht en dat het de taak is van de belijders der verschillende godsdiensten het kwaad te genezen, omdat volgens hunne overtuiging de staat van zaken zijn oorsprong vindt in de godsdienstige vraagstukken. De Japanische Boedhisten geven toe, dat de zendingen groote diensten aan China hebben bewezen, maar ook gaven zij den Chinezen aanleiding tot wantrouwen en vrees. Men zag in hen slechts politieke agenten en voorlopers van Westersche soldaten. Om die vrees weg te nemen, is het noodig dat de zendingen niet in het minst zich bemoeien met dingen die met de buitenlandsche politiek van hun land in verband staan, en dat zij niet de minste schadevergoeding eischen in geval zij vervolgd worden, maar goed voor kwaad vergelden. Ook moeten de zendingen geen moeite doen om de wetten en de sociale organisatie van China te veranderen. Zeker zijn de Chinezen niet daar waar zij weeten moeten, maar het zou een groote fout zijn, indien men hun met geweld de Westersche beschaving zou willen opdringen.

Dat advies, al komt het van Heidenen, is niet te verwerpen.

WINKEL.

Voor Kinderen.

EEN BEZOEK.

XII.

Op een avond zat Nikolaas alleen bij zijn moeder, die — dat hegreep hij wel — 't niet lang meer maken zou. Hij was niet vroolijk gestemd. Moeder zag het, en hoe zwak ook, toch trachtte zij hem moed in te spreken.

Dat ging echter niet gemakkelijk. Immers Nikolaas had er te allen tijde zijn hart op gezet vooruit te komen en wel in dubbelen zin: 't ver te brengen. De eerste poging daartoe was hem, gelijk we zagen, wel gelukt, maar zoo, dat hij van harte wenschte, dat het niet gebeurd ware. En nu hij 't op een anderen weg beproefde, brak alles als bij de hand af. Hij moest ledig zitten, hoe gaarne hij ook werken wilde. Hij had geen broodsgebak, maar 't stuitte hem in werkloosheid vaders brood te eten. Kortom hij gevoelde zich diep terneder geslagen, al verzege hij 't voor moeder, die het echter wel opmerkte.

„Mijn beste jongen,“ zoo sprak zij eindelijk, na reeds een en ander gezegd, doch weinig antwoord gekregen te hebben, „ik gevoel heel goed wat u drukt. Maar gij moet het in des Heeren hand stellen. Gij hebt niet in zijn wegen gewandeld, en toch, niet waar, bevestigte Hij aan u Zijn woord, dat nu ge Hem zoekt, Hij door u wordt gevonden. Is dat niet zoo?“

„Ja moeder,“ sprak Nikolaas, die in de oprechtigheid zeggen kon, „en dat is ook nog de eenige troost, die mij overblijft. Ik heb lang buiten den Heere God geleefd, doch Hij heeft zijn hand naar mij uitgestrekt en Hij zal, geloof ik, ook volenden wat Hij begon, al ben ik het onwaardig. Maar, ziet u, het is versprekelijk, hier zoo ledig en onnuttig te zijn. O had ik mijn jongen tijd maar niet zoo dwaas verspeeld.“

„Nikolaas,“ sprak moeder, „toen de verloren zoon weeron kwam, ontving hem de vader en verweet hem niets. Zulk een is ook de Heere God, gelijk Zijn Woord ons zegt. Dit zult ge ervaren, zoo ge Hem vasthoudt. Hij wil zorgen voor u, op Zijn wijs en tijd, al gaat het misschien heel anders dan gij wensch. Onthoud dit, ook als ik er niet meer zal wezen.“

„O, zeg dat niet, moeder, u kunt nog wel weer beter worden.“

Aan de Redactie van

„DE HERAUT“

96, Warmoesstraat,

AMSTERDAM.

De zieke glimachte even, en Nikolaas wist zelf nog beter dan zij, hoe gering de kans op beterschap was. De tranen kwamen hem in de oogen, hij nam hartelijk afscheid en ging heen.

Twee dagen later, kwam, nog onverwacht, de lang gevreesde slag. Op een morgen, kort na zijn ontwaken, vond Nikolaas, die naar moeder ging zien, haar stervende. Zij kon nog haar man en haar zoon de hand drukken, glimachte toen als een, die alle leed geleden en de vreugd komende weet, en ontsiep kort daarna, welbewust waar zij heen ging.

Waren de eerste dagen die nu volgden vol drukte en wisseling, toen kwam een des te meer merkbaar stilte. 't Scheen als was het huis uitgestorven. Vader moest veel afwezig zijn, en dan zat Nikolaas geheel alleen met zijn gedachten. De Heere had hem veel te zeggen, en daartoe brengt Hij den mensch soms uit het doolte leven in de eenzaamheid. Niet dat wij als monniken en nonnen ons moeten afzonderen, willen we God dienen. Want dit zou juist zijn tegen Gods Woord. Maar wel zegt de Heere Christus: Als gij bidt, ga in uw binnenkamer, waarmee bedoeld wordt, dat er ook een tijd is om met den Heere alleen te zijn. Een vroom man zei eens: „Ik heb zeker het meest gebeden met mijn hoed op“, en dat was ook zoo. Doch 't een sluit het ander niet uit. Maar wie, gelijk vele menschen, nooit bidt, of nooit recht bidt, hoed of of hoed af, die toont daardoor dat hij den Heere Jezus niet lief heeft, en het heil nog verwacht buiten Hem.

De eenzaamheid werd nu voor Nikolaas tot een grooten zegen, want zijn ziel betrefte. We lezen van den verloren zoon: „Tot zich zelf gekomen zijnde“. En daarna nam hij een goed besluit, waartoe alle zonen en dochteren moeten komen. Maar dan dient men eerste erkennen, dat men verloren is. Dat deed Nikolaas, en zoo kon hij dan ook behoudens vinden en vrede voor zijn ziel, hoe eenzaam en donker het ook was om hem heen.

Op een avond zat hij alleen thuis, toen een vreemdeling werd aangekondigd, die den ouwen Peters wilde spreken. Daar deze op 't schip was, vroeg Nikolaas, of hij ook de zaak kon afdoen.

De vreemdeling trad int het donkere voorhuis in de kamer, die door een groote koperen lamp werd verlicht. Nikolaas zag voor zich een deftig gekleed man, in een zwaren reismantel. De enkele woorden die hij had gesproken, deden vermoeden, dat hij geen Hollander was, maar uit Brabant kwam, gelijk Nikolaas aanstonds opmerkte.

De vreemdeling legde een zwarten zak of tasje op tafel, haalde er een paar brieven uit en sprak toen: „Zij gij de zoon van schipper Pieters?“ „Ja“, was 't antwoord.

„Dan“, sprak de vreemdeling, „gelooft ik, dat ik het gelukkig heb getroffen. Want ik kom eigenlijk meer o.a. u dan om uw vader.“

De ander zag den vreemdeling verwonderd aan, en deze ging voort: „Als ik goed onderlicht ben, door uw vader zelf, zijt ge zoekende naar een gelegenheid om uw brood te verdienen. Dat vind ik lieflijk. Ge hebt veel gedaan, niet waar?“

„Ja“, zei Nikolaas, met een zucht. „Nu, jullie eens. Ik ken schipper Pieters, al ben ik niet van zijn geloof. Hij is een man om op te vertrouwen, en met eere onder ons bekend. Ik kom uit Brabant moet gij weten, en uw vader is ook uit het zuiden. Zoodoende kennen we hem nog van vroeger jaren.“

„Nu hebben we ons, kort geleden, daar ginter in Brabant, verenigd tot een gezelschap; 't heet de Nieuwe Compagnie. We willen net als de Hollanders hier, handel gaan drijven op de Oost-Indes. Want niet dien ellendigen oorlog, valt er voor een koopman alleen in Brabant weinig te verdienen. We laten te Amsterdam twee schepen bouwen en zeeken daar nu volk voor. Geen Brabanters, want die weten niet van de zeevaart, maar Zeeuwen, en Hollanders en Friezen, wat we 't best kunnen krijgen. Zoudt ge denken, dat uw vader lust had, om mee te gaan. We betalen graag goed, als we eerlijke menschen hebben, en misschien kan hij kapitein wezen.“

„Dat zal vader niet doen“, zei Nikolaas. „Hij is al oud, hij kent die zee niet, en die streken daar nog minder. Neen, dat gaat zeker niet.“

„Ik dacht het wel“, sprak de bezoeker, „maar nu wat anders. Ge kent immers Spaansch en Portugeesch?“

„Portugeesch, ja, dat zal wel gaan. Met Spaansch is 't altijd zoo wat behelpen.“

„Nu ja, maar ze zullen er je toch niet in verraden en verkoopen.“

„Ik hoop van niet“, zei Nikolaas lachend. „Best, en heb je ook wat kennis van handelszaken?“

„Niet veel; ik ben een poos op een kantoor te Lissabon geweest, om de boeken bij te houden en rekeningen op te maken.“

„Is dat dan eigenlijk uw vak niet?“

„Neen.“

CORRESPONDENTIE.

Met het oog op den inhoud van het vorig N^o. laten we nu de vragen rusten.

M. te A. Er zijn zooveel boeken over de kerkgeschiedenis, dat het moeilijk is het beste te noemen. Voor uw doel en in onze taal noemen we de kerkgeschiedenis van Kooy, herhaaldelijk herdrukt, en het werk van Oehninger (vertaald) dat goede platen heeft. Elk der genoemde vormt een boekdeel.

HOOGENBIER.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

RAADSELEN.

Waarom o God, waarom, die raadselen van ons leven Die tergend zweven op vaak donkere levenspaan, Waarom den boezem macht en kennis, kunst gegeven, En laat G' 'u eigen volk, beroofd en weerloos staan? Waarom moet Abel's bloed door Kain's handen vloeien, Egypte's volk verhoed in kennis, kunst, en macht? Moet dan in Askelon de wapensmidde gloeien, In Israël geen smid, daar geestdrift, moed, noch kracht?

Waarom de Christus Gods geperst door bitterlijden, Ten proel aan Kafas, Herodes' bozen spot? Moet dan Uw eigen hand Uw Zoon ten doode wijden? Wie grijpt van 't raadsel iets, doorziet U, Grootste God? Waarom het overwicht in Satan's schaal gegeven, Den genialen geest, die slechts Gods eer bedoelt, Wiens invloed krachtig werkt, in kerk, op hart en leven, Geknakt en weggemanid, terwijl de Satan woelt? Kent God dan niet de smart der sielen die Hem zoeken, Kent Hij de wreede pijn niet, die zijn volk verzeft? O ja, toch gaat Hij door, verrijkt vaak wie Hem vloeden, En neemt het oolam weg der zielen die Hem eert.

En boven al die smart, 't in zieleangst uitgegilde: „Waarom, o God waarom?“ klinkt majestueus en hoog 'lk ben de Heere uw God, die 't bruischend zeenat stilde, „Ik Geef niemand rekenschap; maar wie ootmoedig boog „Heb 'k met mijn Geest gerald, heb ik op Mij doen rusten, „Heb ik een blik doen slaan reer diep in de eeuwigheid, „Het vaderland op aarde en 't eeuwige aan gindsche kusten, „Is in elkaar gevloerd, bij 't licht der heerlijkheid. „Daar zijn de geesten saam en blinken als de sterren „In toevlugadering tot 't Lam, Mijn lieven Zoon. „Daar, daar geen raadsels meer, die gij niet kunt ontwarren, „Geen schrijnend' armoe, maar voor 't kruis de gloriekroon. „En 't bange raadsel wordt een strik die u omknelt. „God in het middenpunt, rondom Hem 't atargelouker. „Uw sidrend, bevend hart siet in zijn hand geseld. „De raadsels vallen weg, 't zijn opgelaten leeuwen. „Gij, onze Heer zijt God, 't niet meer: 't zo, God waarom?“ Sprekt 't opgericht geloof, 't rust op de Rots der eeuwen, En 't vragensmoede hart gaat in Gods Heiligdom, M. M.

Naar de overdenking van Ps. 79: 8 in de Heraut van 17 Januari 1897.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Giessen-Oudkerk, Joh. S. Lange, te Tienhoven. — O. en W.-Souburg, G. F. Kerkhof, cand. te Rotterdam. — Schellens, Anjum en Longhouw, J. E. Goudappel, cand. te Delft. — Goes, R. Sybrandij, cand. te Scharnegoutum. — Wester-Embden, G. Bak, cand. te Zutphen.

AANKOMEN: Heerjansdam, D. Pol, cand. te Kampen. — BEDANKT: Blokkij en Wirdam, D. Pol, cand. te Kampen.

Nederlandsch Hervormde Kerk. BEROEPEN: Gorredijk, W. Meindersma, te Nijberkoop. — Steenderen en Bronkhorst, A. W. Ippius Fockens, te Hemmen. — Haarstede, A. Weeder, te Kullenburg. — Prinsenhage, J. Kullman, te Heemstede. — Buksloot, Ph. Faber, te Lan gerak. — Zevenhoven, H. J. Kers, te Durgerdam. — Zutfen, J. van Giffen Ez., te Boven. — Beilen, J. Groeneweg, te Steggerds en Finkega. — Nieuw-Vennep, D. J. van Aalst Jr., te Noordwijkerhout. — Luikewierum, F. H. Koster, te Luttichbroek.

AANKOMEN: Holwerd, J. Buijskool, te Aaloo. — Uithuizermeeden, A. J. Svanbach, cand. te Amsterdam. — Aduard, J. Rauw, cand. — Kralingen, J. P. van Melle Jz., te Sluis. — Wateringen, P. Gijssman, cand. te Aalsmeer.

BEDANKT: Stellingdam, J. van den Bergen, te Elzevlingen. — Maassluis, J. D. Idenburg, te Hil legersberg. — Kornwerd, W. Voor, te Haskerhorne en Oudehaske. — Beck, H. Schipper, cand. te Scherpen eel. — Noordwolde en Kropawolde, J. Buijskool, te Aaloo.

Geboorteden op DE HERAUT wordt beleefde verzocht, de abonnementslijden over het kwartaal, eindigende 31 Maart a.s., ten bedrage van f 1.20, per postwissel over te maken, welken men gelieve te adresseren aan De Administratie van „De Heraut“.

Amsterdam.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Maart 1901.

Advertentiën.

De Kerkraad der Geref. Kerk te Middelstum beveelt met alle vrijmoedigheid den heer

M. R. EERTMAN,

te Noordwolde, als Orgelmaker aan. Het schoone instrument, door hem in ons Kerkgebouw geplaatst, beantwoordt aan alle rechtmatig te stellen eischen, en mocht de volle goedkeuring verwerven van den WelEd. Heer M. H. VAN 'T KRUIJS, voormalig Organist in de Grootte of St. Laurens-Kerk te Rotterdam.

De Kerkraad voorn., L. S. JONGSMA, Præs. E. v. D. SCHANS, Scriba.

„Zijn uitgang te Jerusalem“

MEDITATIËN

over het lijden en sterven onzes Heeren,

DOOR

Dr. A. KUYPER.

Prijs f 1.90. — In stempelband f 2.40.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

Amsterdam.

Pretoria.

HOEVEKER & WORMSER.

BREEBAART'S ORGELHANDEL, Damrak 22, Amsterdam.

Vraag Catalogi.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

Dagen van Goede Boodschap.

- I. In den Kerstnacht.
- II. De Paaschmorgen (met Goeden Vrijdag).
- III. Op den Pinksterdag (met Hemelvaartdag).
- IV. Ond- en Nieuwjaar.

Prijs per deel. f 1.20 ingenaaid; f 1.75 gebonden. Per stel van 4 deelen . . . „ 3.60 „ „ 5.60 „

Gomer voor den Sabbath.

Meditatiën over en voor den Sabbath. Prijs f 1.90 ingenaaid; f 2.40 gebonden.

Tractaat van den Sabbath HISTORISCHE DOGMATISCHE STUDIE 1900. Prijs f 1.60 ingenaaid; f 2.10 gebonden.

Het werk van den Heiligen Geest. DRIE DEELLEN. Ingenaaid f 1.50; geb. in één band f 8.90.

VERJAARDAGALBUM.

met motto's uit de werken van Dr. A. KUYPER. In grachtband f 1.90

De vleeschwording des Woords.

Prijs ingenaaid f 1.90; gebonden f 2.40.

E Voto Dordraceno.

Totlichting op den Hottelherpacten Oatschismus. 4 deelen met register. Prijs f 25 — ingenaaid; f 29. — gebonden.

Encyclopaëdie der Heilige Godgeleerdheid. Deel I. Inleidend deel. — Deel II. Algemeen deel. — Deel III. Bijzonder deel. Prijs compleet: Ingenaaid f 16.75; gebonden f 21.25

Amsterdam. Pretoria.

HOEVEKER & WORMSER.

Koloniale-Werving. Handgeld f 200.—

bij het aangaan van een vrijwillig verbintenis voor ZES jaren

Aanbrenggeld: TWINTIG GULDEN.

Men meldt zich aan: Vrijwilligers en Militieplichtigen met onbepaald verlof, bij den Commandant van het Koloniaal Werfdepot te Hardevijck of bij een der plaatselijke of Garnizoens Commandanten; Militieplichtigen, onder de wapenen, bij hun onmiddellijke chef. Van de uitbetaalde Handgelden werden in het vorige jaar, door bemiddeling der Administratie van het Koloniaal Werfdepot en MET GOEDVINDEN der aangenomen gezonden: aan hunne Familien f 10108. — aan hunne Creditoren f 1532. — Totaal f 11640. —

Dezer dagen zag het licht: Gods kinderen van Ur

DOOR

J. H. FERINGA.

MET TALRIJKE ILLUSTRATIËN VAN CHR. KOPPENOL.

(I. Het land, dat Ik u wijzen zal; II. De stad van den Vredevoort; III. De gunsteling van Apsa; IV. Hebreërs in Egypte; V. De poort van Hebron; VI. De dienstbaarheid in Israël; VII. In dagen van strijd; VIII. Het nieuwe Jerusalem.

Prijs f 4.75 In fraaien stempelband f 5.50.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

Amsterdam.

Pretoria.

HOEVEKER & WORMSER.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,

(voorheen JOHANNES KRABER & Co.),

Dam 15-17 en Vijgendam 12.

Koopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIËN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering

Gerechtigd te AMSTERDAM, Keltersgracht 729.

Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen:

Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINGK VAN DER OYE

Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen KAPITAAL en LIFRENTTE tot elk bedrag.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

WESTERMARKT No. 21 AMSTERDAM.

TALMAGH'S Preken voor onzen tijd.

ZESDE JAARGANG.

Prijs per half jaar f 1.30.

Zie de gunstige recensien in *Heraut* 24 Maart 11. en in andere Christelijke bladen.

Uitgever W. H. ZURICH, Doelincodem.

HOMOEOPATHIE.

De Homoeopathische Geneesmiddelen van Dr. WILLMAR SCHWABE te Leipzig, zijn in origineele verpakking verkrijgbaar bij

F. VAN DIJK Jz.,

Pharm. Doct. Apotheker.

„HERTENAPOTHEEK“, Zaandam.

Dezer dagen verscheen:

De authentieke Tekst

der Liturgische geschriften,

GERANDHAFT TEGEN

Prof. Dr. M. A. GOOSZEN,

DOOR

Dr. H. H. KUYPER,

Hoogleraar aan de Frije Universiteit.

Prijs f 0.80.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

Amsterdam.

Pretoria.

HOEVEKER & WORMSER.

„Paul Kruger-School“

te KOEVORDEN.

In hartelijken dank ontvangen: Een steentje uit Axel f 1.48 1/2 (coupon); door Dr. R. Mulder, van Mad.^{de} B. Noorthey te Voorschoten f 5. — en uit het kerkzake in de Geref. Kerk te Reeuwijk f 2.50; ingekomen bij den Geref. Kerkraad van Berkel f 2.50; Mej. Z. te Den Haag f 2.50; J. Buijsse te Goes f 0.50; G. A. K. H. B. te Utrecht f 1.50; A. D. K. te Amsterdam f 1.50; f 5. — aan postzegels, stempeel Hoogeveen. Van de overige giften werd verantwoording gedaan, door het zenden van een bewijs van ontvangst met dankbetuiging. Veel ontvingen we reeds. Ruim een jaar geleden begonnen wij met de eerste pogingen tot oprichting van een Christelijke school, en thans hebben we reeds meer dan f 1500. Groot is dus de zegen, dien we genieten. De Heere zij geloofd, dat Hij zoovele milde handen gaf. Bouwterrein kochten we reeds voor f 1000. Nu moeten we nog een schoolgebouw met onderwijzerswoning hebben.

Och, wie wil ook hieraan een weinig helpen. Men bedenke wel, dat er in ons Vaderland niet één provincie is, waar meer ongelooft heerscht, — waar minder liefde, bezetting en ijver voor de eere Gods gevonden wordt, dan in de prov. Drenthe. De geestelijke noot is in Drenthe, en voornamelijk in dezen Oosthoek, schrikbarend groot.

De Heere zelf binde deze nood op uw harte. Namens het Bestuur, Da. K. OUSSOREN, te Koevorden, (adres voor giften), D. WESTERA.

Als gij in uw huis zit. Meditatiën voor het huiselijk leven. TWEEDE DRUK. Prijs f 1.25 ingenaaid; f 1.75 gebonden.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP BOEKHANDEL VOORHEEN HOEVEKER & WORMSER.

PAULUS en FILIPPI.

TWINTIG LEERREDENEN

uit de wordingsgeschiedenis van, en uit den Zondbrief aan de gemeente van Filippi.

VAN

P. A. E. SILLEVIS SMITT,

Bedienaar des Woords bij de Gereformeerde Kerk te Rotterdam.

Prijs f 2.70; gebonden f 3.50.

Dere bundel, 27 vel groot, is ook verkrijgbaar in wekelijksche afleveringen van 1 vel dikte, à 10 Cent per aflevering.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

Amsterdam.

Pretoria.

HOEVEKER & WORMSER.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER,

Kalverstraat 154, Amsterdam.

THEOLOGISCHE en WETENSCHAPPELIJKE BOEKHANDEL.

BELLETRIE, Fransch, Duitsch en Engelsch. — BADEKERS, TAUCHNITZ' editie. — Reislectuur. — Photographiën, enz.

ONTVANGEN een nieuwe collectie fraaie WANDTEKSTEN.

Rock- en Oorsprongdruckerij: DE KONING KRÖNER & BAKKER, Amsterdam

Dit blad is bijdragen tot het blad van de ADI inzendingen kunnen voor

„H

In wat sprak, ligt hannes, ik niet, want heid, en het dood.

„Ik ben Dit kan n Jezus met ware nooit l nis ten derd zou ieder o daarom niet zijn ziel de hij leefde bi

En ook k dat Jezus e daarna in Daarvan toe dagen te ver len aan het had al het viert iemand Lazarus, geli Jezus doet?

Reeds bij ook veel die verblijd en want Gij zul laten, Gij zu Ilge de verp pad des lev ging van vr liefslieden i wiglijk.

Wie zou d omdat hij vo kwam? Lazar vennen, die o in het leven i verre zelfs h tuemalen ge en bang voor wat ze geleed van Gods alm der profijt v toch zoo, na doods te zijn, weer aan dit deel te neme maals de va doods door te ook, dat iema terugkeer in di

Ge merkt d Jezus heel iets was niet een van het vorig sterven, maar Een leven om eerst overwon daarna zelf de eerst in die die van uw Pascha.

Lazarus blec leven, de kieme Ziel en lichaa elkanter afgesc eenig, maar o rukt te worden dagen, ook voo des vleesches' rus in den blinken, als o zal gemaakt zij van Christus.

Maar bij Jezi onmiddellijk in. in het ontrukke dood. Van zij Daarom ging zij steling met Sat Van daar dat hi „Mijn hart is v eker wonen.“

Gods ordinaat ze enkel geeste nantie voor de dat ze bestaan geestelijk en lich naar het vleesch is een verminkt ziel mist haar v het kind des. boven gekomen, scheiding tussche gedaan.

Nu had de Zo natuur aangeon Golgotha aan J schond hij den I geweld aan, ver